

tilstrækkelig tydeligt kan se, hvem der bedst kan undvære den anden Part, og hvem det er, der skylder Samfundet mest.

Maa jeg i den samme Sammenhæng komme med et andet Eksempel. Naar Grundværdierne stige, naar Jordrenten vokser, er det i allerhøjeste Grad de mange smaa, der med hele deres Liv, baade deres Arbejde og deres Krav til Livsfornödenheder, bevirke denne Stigning og Vækst; men det er fortrinsvis de store, der tilegne sig disse Værdier. Og saa skulde endda de smaa efter det ærede Medlems Mening være de særlig skattepligtige, og de store skulde skaanes! — Man tænke sig, at der ligger et Stykke Jord inde i en By — det ser man mange Steder. Det ejes af enkelte, maaske af en enkelt Mand, men det maa ikke sælges, ikke bebygges, før det har naaet en vis Værdi. Hvem skal skabe den Værdi? Hvem skal gøre, at dette Stykke Jord kan stige fra maaske 1 Kr. til op imod 100 Kr. pr. Kv.-Al.? Det skulde de smaa, der leve og virke der rundt omkring. De skulde lidt efter lidt skabe disse Værdier. De faa hver Dag deres Dagløn, naar de have øvet deres Arbejde som deres lille Del i hele Samfundsvirksomheden, men samtidig lægge de lidt til den Værdi, denne Grund har. De faa ikke det fulde Udbytte af deres Arbejde; men en Del af det lægges bl. a. til Værdien af en saadan Grund. Ved disse mange Menneskers Arbejde stiger den lidt efter lidt i Værdi, og den, der sidder inde med Grunden, altsaa med Jordrentemonopolet, kan til syvende og sidst drage Værdien ind i sin egen Lomme. Og saa skulde det være de smaa, der vare særlig skattepligtige, der skyldte Samfundet mest, medens de store skulde skaanes efter det ærede Medlems Mening!

Nej, en saadan Skatteteori, en saadan „Samfundsmoral“, om jeg maa kalde den saaledes, forstaar jeg ikke, og man har ingen som helst Ret til at tage mine Udtalelser i Fjor om Skatteevne og Skattepligt til Indtægt for den. Mine Udtalelser i Fjor vare for Resten tilstrækkelig tydelige, og det fremgaar forhaabentlig ogsaa tilstrækkelig klart og tydeligt af, hvad jeg har sagt i Dag, hvor det er, jeg mener, *Skattepligten* findes. Det er da ogsaa ganske urigtigt, naar f. Eks. Ugebladet „Tiden“ slaar det ærede Medlem for Københavns 4de Valgkreds og mig i Hartkorn sammen, naar Talen er om disse Spørgsmaal. Nej, vi ere grunduenige, grundforskellige i vore Skatteprincipper. Naar jeg har sagt, og det fortryder jeg ikke, at vi skulde lægge Skatten der, hvor Skattepligten er, vil jeg

spørge ærede Medlemmer, som kritisere en saadan Udtalelse: Er der da nogen, der mener, at vi *ikke* skulde lægge Skatten der, hvor Skattepligten er? Det kan jeg ikke tænke mig. Og naar man nu holder Haanden over denne misvisende Skatteteori og altsaa bruger Skatteevnen og ikke først og fremmest Skattepligten som Ledestjerne, som Ledemotiv, — ja, saa har Venstre ellers ikke selv fulgt den Teori at tage Skatten, hvor Skatteevnen er. Der er mange Mennesker, der have meget større Evne, end man har taget i Brug. De allerstørste Formuer og de store Formuer ere ikke blevne beskattede efter den *Evne*, de have. Man følger altsaa ikke en Gang sin egen Teori. Jeg har ikke noget imod, at man tager Skatten, hvor Skatteevnen er, men det skal begrundes ud fra et Retfærdighedssynspunkt. Man skal spørge: Har man Ret til at tage den? Skylder den enkelte Samfundet noget i dette Tilfælde? Har han Pligt til at betale, har han Skattepligt? Det maa være vort fornemste Spørgsmaal i saa Henseende.

Men naar jeg altsaa i Fjor fremsatte disse korte Udtalelser og nu i Aar noget udførligere udvikler mit Syn paa vore Beskatningsforhold, var det og er det, fordi jeg gerne vilde hjælpe med til, at Retfærdighedssynet kunde komme i Forgrunden, baade naar der er Tale om nye og om gamle Skatter, saa vi i hvert givet Tilfælde først og fremmest stiller os det Spørgsmaal: Er det nu retfærdigt af Staten at opretholde eller paalægge denne Skat? Kan det paavises, at den enkelte skylder Samfundet netop saa meget og derfor ogsaa har en tilsvarende Skattepligt? Jeg beklager, som sagt, at man stadig maa savne en saadan Paavisning og Begrundelse fra dem, som føre Skattelovene frem.

Jeg ønsker til Slutning at sige en Smule om, hvordan jeg mener, vi skulde komme frem i vor Skattepolitik. Jeg vil begynde med at sige, at det hidtil egentlig først og fremmest har været paalideligt statistisk Materiale, vi have manglet. Nu have vi jo haft en Prøvevurdering, der vist har afsluttet sit Arbejde, og hvis Resultater vi snart faa at se. Jeg venter mig ikke saa overmaade meget deraf udover et lille Fingerpeg. Vi skulde sikkert have ganske anderledes fyldigt Materiale, før vi i vort Lovgivningsarbejde kunde begynde at gaa ind paa den Vej, jeg her peger paa. Havde vi dog blot i 1903 og de foregaaende Aar, da Skattereformen var under Overvejelse, givet os til at reformere Hart-